

Vlaams
Parlement

vergadering **C102**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 27 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de subsidiëring van biomassa-centrales – 886 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen voor de biomassa-centrales van de veranderde omstandigheden op de elektriciteitsmarkt en de impact daarvan op ons aandeel hernieuwbare energie – 914 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het proefproject diepe geothermie in Mol – 912 (2015-2016)	9

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de subsidiëring van biomassa-centrales
– 886 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen voor de biomassa-centrales van de veranderde omstandigheden op de elektriciteitsmarkt en de impact daarvan op ons aandeel hernieuwbare energie
– 914 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag gaat vooral over de toekenning van de subsidies voor biomassacentrales. Zoals u weet, worden die in twee stappen berekend. In een eerste fase berekent het Vlaams Energieagentschap (VEA) een voorlopig subsidieniveau, op basis van de bouwplannen van de projectontwikkelaar en op basis van de marktprijzen van biomassa en elektriciteit op dat moment. De prijs van biomassa bepaalt immers in grote mate de operationele kost van zo'n centrale. De verkoopprijs van de elektriciteit op de markt bepaalt dan weer de winst die met de centrale kan worden gemaakt. Minister, als men die berekening eenmaal heeft gemaakt, dan valideert u het voorlopige subsidieniveau. Op het moment dat het project bouwklaar is, maakt het VEA een nieuwe, definitieve berekening, op basis van de reële bouwkosten en de reële kosten van biomassa die de projectontwikkelaar zal maken. Tegelijkertijd moet er ook een actualisering worden gemaakt van de verwachte elektriciteitsprijs tijdens de levensduur van het project. Op basis van die definitieve berekeningen kunt u dan beslissen of het project met de berekende subsidie al dan niet groen licht krijgt.

Voor het biomassaproject Belgian Eco Energy (Bee) in Gent is die tweede fase nu concreet aangebroken. Op 20 januari werd er in De Morgen gewezen op de gedaalde elektriciteitsprijs, en dus ook de mogelijke onrendabiliteit van het desbetreffende project in Gent. De CEO van Bee reageerde daar zeer duidelijk op. Hij stelde dat de inkomsten van die biomassacentrale inderdaad lager zullen liggen, maar dat ze er intussen wel in zijn geslaagd om de kostprijs van hun energie te drukken. Zo hebben ze bijvoorbeeld besloten om meer invasieve gewassen uit Afrika te verwerken in hun mix van biomassa. In Afrika wordt dat immers gesteund met overheidssubsidies.

Met andere woorden, de biomassa die Bee wil gebruiken voor het project, is goedkoper dan het VEA aanvankelijk dacht. Dat doet natuurlijk vragen rijzen over de nood aan subsidies. Het betekent in elk geval dat de voorlopige berekening die in de vorige legislatuur werd gemaakt, inmiddels achterhaald is.

Minister, hebt u weet van die nieuwe situatie? Heeft het VEA een nieuwe berekening gemaakt op basis van die informatie? Zo ja, wat was het resultaat? Bent u van oordeel dat de biomassacentrale op basis van die nieuwe subsidieberekening subsidies moet krijgen? Zo ja, om welk bedrag gaat het dan per jaar? Wanneer zult u de definitieve beslissing om subsidies toe te kennen aan Bee ondertekenen, en wanneer wordt dat, zoals voorzien in het Energiebesluit, officieel meegedeeld aan de Vlaamse Regering?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag sluit daar naadloos bij aan, of omgekeerd. De vorige Vlaamse Regering zegde een steun van 93 euro per megawattuur toe aan de grootschalige biomassacentrales Belgian Eco Energy en German Pellets, de voormalige E.ON-centrale, die daarvoor nog een kolencentrale was. De grootte van die steun werd bepaald via berekeningen van het VEA. Dat moest ervoor zorgen dat de biomassacentrales rendabel zouden zijn. Het VEA voerde die berekeningen uit op een moment dat de elektriciteitsprijs 20 euro per megawattuur hoger was dan vandaag. Door de beslissing van de federale overheid in verband met het langer openhouden van de kernreactoren Doel 1 en 2 en de heropstart van Doel 3 en Tihange 2, waardoor zowat alle centrales eigenlijk draaien, tenminste als er geen calamiteiten zijn, is de prijs van elektriciteit op de Belgische groothandelsmarkt in elkaar gestuikt. De particulier zal daar weinig van voelen, maar de grote jongens zullen daar allicht wel de voordelen van hebben.

Een van de gevolgen is ook dat de biomassacentrales onrendabel zullen worden. De centrales kunnen ook niet meer steun ontvangen, aangezien 93 euro per megawattuur de decretaal bepaalde maximaal toegelaten steun is.

Minister, bent u op de hoogte van deze situatie in verband met de biomassacentrales Bee en German Pellets? Werd u al gecontacteerd door een van beide of hebt u zelf al contact opgenomen met de uitbaters van deze centrales? Door de lage elektriciteitsprijs zullen de biomassacentrales onrendabel worden, tenminste als we ervan uitgaan, wat ik doe, dat het VEA dit degelijk heeft berekend. De kans dat die centrales nog zullen worden gerealiseerd, is bijgevolg klein, want we kunnen ons afvragen welk bedrijf een onrendabele installatie zal opstarten. Overweegt u een aanpassing van het decreet zodat de maximaal toegelaten steun hoger wordt dan 93 euro per megawattuur? Voor alle duidelijkheid, dat is niet mijn keuze. Indien u het decreet niet aanpast, zullen de biomassacentrales vermoedelijk niet worden gerealiseerd. Wanneer zult u daarover zekerheid proberen te krijgen?

Indien de centrales niet worden gebouwd, dan vervalt ook de beloofde steun van ongeveer 600 miljoen euro per jaar. De opbrengst van de bijdrage aan het Energiefonds die vanaf 1 maart 2016 in werking zal treden, de zogenaamde 'Turteltaks', is voor 43 procent bedoeld om de steun voor de twee biomassacentrales te financieren. Zult u de bijdrage voor het Energiefonds verlagen indien zou blijken dat de biomassacentrales niet zullen worden gebouwd, en hoe groot zal die verlaging dan zijn? Zal Vlaanderen de doelstellingen qua hernieuwbare energie nog kunnen realiseren tegen 2020 indien de biomassacentrales niet worden gebouwd? Indien de doelstellingen in het gedrang komen, wat allicht het geval zal zijn, welke maatregelen zult u dan nemen, en wanneer?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: De voorlopige bandingfactoren voor het project Bee Power in Gent werden al vastgelegd tijdens de vorige legislatuur, in september 2013. Het Energiebesluit voorziet via artikel 6.2/1.7 in een tweestaps-procedure, met eerst de berekening van de voorlopige bandingfactoren en dan een finale steunberekening aan de hand van definitieve gegevens voor de definitieve bandingfactor. Enkel die laatste verleent een daadwerkelijk recht op steun via groenestroomcertificaten, maar het is ook zo dat de manier waarop het Energiebesluit is geschreven, betekent dat er na een eerste fase altijd een tweede fase van finale steunberekening moet zijn. Er is geen mogelijkheid om daartussen het contract op te zeggen, tenzij met grote schadevergoedingen.

Het is net om in een investeringsdossier rekening te kunnen houden met dergelijke evoluties, dat de vorige regering, vermoed ik, deze procedure heeft

opgesteld. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) is op de hoogte van deze wijziging. Het is vanzelfsprekend dat zij enkel met de meest actuele gegevens de steunberekening zullen voltooien. Sowieso zal de steun enkel op basis van een geactualiseerde berekening kunnen worden toegekend.

De berekening voor de definitieve bandingfactor is nog niet afgerond. Het VEA is de ontvangen gegevens nog aan het analyseren. Er moeten nog gegevens worden aangeleverd.

De verantwoordelijken van het project hebben – conform het Energiebesluit van de vorige legislatuur – nog tot eind februari de tijd om de noodzakelijke gegevens te bezorgen. Daarna zal het VEA een berekening maken.

Ik ben niet gecontacteerd door een van de partijen. Ik heb meestal geen rechtstreeks contact met partijen, tenzij het in een collectief is.

De gegevensuitwisseling tussen Bee en het VEA voor de berekening van de definitieve bandingfactor voor het project Bee Power Gent is momenteel lopende. De huidige marktomstandigheden zullen hierbij sowieso aan bod komen. De elektriciteitsprijs is een parameter in de berekening van de onrendabele top. De steun voor de definitieve bandingfactor voor het reconversieproject in Langerlo is al vastgelegd.

Sommigen vragen of ik de steun zal optrekken. Ik zal dat niet doen. U weet dat ik geen enkel initiatief voor een biomassacentrale zal nemen. Ik heb van in het begin van deze legislatuur ingezet op zonne- en windenergie omdat dat natuurlijke technologieën zijn. Daarbij heb ik trouwens de steun voor de kleine zonnepaneelinstallaties afgeschaft. Maar ook de steun voor windenergie daalt elk jaar. Dat is de reden waarom ik voor die technologieën kies. Ik heb nooit begrepen waarom men ooit die contracten voor biomassa heeft afgesloten, op de manier waarop ze zijn afgesloten. Ik zal die steun niet verhogen. Ik ben daar heel duidelijk over. Is er een andere parlementaire meerderheid om dat te doen, dan is er uiteraard altijd de vrijheid van het parlement om dat te doen. Maar ik zal dat niet doen.

De projecten hebben beide recht op een periode van minimaal drie jaar waarbinnen de definitieve bandingfactor geldig blijft.

Het is heel logisch dat de hoogte van de energieheffing geëvalueerd zal worden indien zou blijken dat die installaties niet gerealiseerd worden. Uiteraard, want dat zijn historische engagementen die gelicht kunnen worden. Dat zit nu bij de investeerders die er zijn. Ik onderzoek op dit moment sowieso alle mogelijke pistes om te weten op welke manier de capaciteit die met biomassa wordt gerealiseerd en die is opengestaan in de vorige legislatuur en de capaciteiten die in de vorige legislatuur werden toegekend aan de twee biomassacentrales, een effect kunnen hebben wat betreft de hernieuwbare-energiedoelstelling. Ik ben er altijd heel duidelijk over geweest dat je je doelstellingen moet realiseren. Als ze niet gebouwd worden, ben ik nu aan het onderzoeken op welke manier we dat kunnen vervangen, om toch de doelstellingen te halen.

Ik besluit. Ik heb altijd, van in het begin van de legislatuur, gekozen voor zonne- en windenergie. Ik heb dat op een heel bewuste manier gedaan omdat dat technologieën zijn waarvoor je de subsidies en de steun elk jaar kunt doen dalen en, voor de kleine installaties, zelfs afschaffen. Dat zijn mooie, duurzame en hernieuwbare energiebronnen die de echte doelstellingen realiseren. Biomassa hoort daar voor mij niet bij.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat er op dit moment volop berekeningen worden gemaakt en dat het VEA een voorstel zal maken, op basis waarvan u uw definitieve subsidiebedrag zult vastleggen. Ik heb ook begrepen dat u er sowieso niet aan denkt om het bedrag te verhogen. U hebt ook niet gezegd dat u het zeker zult verlagen. Maar toch, in het licht van een mogelijke verlaging van het subsidiebedrag, volgt daar dan ook automatisch uit dat de energieheffing die al is beslist, wordt herbekeken?

Minister Annemie Turtelboom: U hebt niet goed geluisterd. U moet het verslag maar eens letterlijk lezen.

Rob Beenders (sp-a): Misschien is het goed dat u het nog eens herhaalt. Zorg er dan ook voor dat die energieheffing wordt herbekeken in functie van de beslissing over deze biomassacentrale in Gent.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Daarmee zijn een aantal dingen voor mij wat duidelijker geworden. Als ik vraag of Bee of German Pellets of wie weet nog u heeft gecontacteerd, bedoel ik niet meteen uzelf maar mogelijk wel uw kabinet. Het lijkt me heel onwaarschijnlijk dat ze dat niet zouden hebben gedaan. Uw kabinet en u zijn ondeelbaar. Op zich hoeft daar niets mis mee te zijn, maar ik kan me moeilijk voorstellen dat het bedrijf, waar het zo precair is – German Pellets heeft de centrale in Genk net overgenomen –, mogelijk stoot op de onmogelijkheid om een installatie te realiseren. Het lijkt het me heel onwaarschijnlijk dat ze niet met u of met uw kabinet contact zouden hebben opgenomen.

Wat er ook van zij, ik begrijp dat u het steunniveau zelf niet zult herevalueren wat betreft het definitief toegekende steunniveau, maar voor Bee moet de definitieve bandingfactor nog worden toegekend. Ik begrijp ook dat dat nooit hoger zal zijn dan 93 euro aangezien dat het decretaal bepaalde maximum is, en dat u niet van plan bent om op dat vlak initiatieven te nemen.

Ik heb u ook gevraagd wat er gebeurt als die centrales niet zouden worden gebouwd. Zult u dan de Turteltaks herevalueren? Ik heb begrepen dat die heffing voor evaluatie vatbaar is indien er zich nieuwe omstandigheden voordoen. Ik heb dat heel duidelijk gehoord, en ik hoop ook dat dat zal gebeuren.

Natuurlijk is de doelstelling voor hernieuwbare energie heel belangrijk, ook voor onze partij, maar ik moet wel zeggen dat het opstoken van pellets die aan de andere kant van de wereld aangemaakt worden en naar hier verscheept worden en dan in een soort veredelde stoof opgestookt worden, niet echt mijn idee van hernieuwbare energie is.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, er moeten toch een aantal zaken wat uitgeklaard worden. Ik vind het nogal moeilijk dat er voor het hier voorgespiegelde zogezegde drama van de biomassa enerzijds verwezen wordt naar de beslissing van de Federale Regering om de kerncentrales langer open te houden, dat de elektriciteitsprijs ineengestruikt is, dat we hier plots honderden euro's per megawatt extra gaan moeten subsidiëren om die biomassacentrales te doen draaien, en anderzijds naar Duitsland, waar nota bene de commodityprijs van de elektriciteit al vijf jaar aan een stuk aan het dalen is, na de beslissing van de kern-uitstap. Het is dus een beetje kort door de bocht om alles op één hoopje te gooien.

Lieve collega's van Groen, u moet mij toch eens duidelijk maken wat uw positie nu is met betrekking tot de biomassacentrales. Ik kan mij niet van de indruk

ontdoen, mijnheer Danen, dat uw vraagstelling en repliek bol staan van de innuendo's en de suggesties. Ik ontwaar een ware Calvo-stijl als u het kabinet en de minister probeert zwart te maken, alsof ze rechtstreeks belobbyd zijn door Max Green om toch zeker die subsidies de hoogte in te jagen. Ik kan begrijpen dat u die vraag stelt. U bent oppositie, u moet altijd alert en kritisch zijn. Maar de minister komt hier zeggen dat die steun hoe dan ook niet omhoog gaat, omdat we het ons niet kunnen permitteren.

Denkt u trouwens werkelijk dat wij die energieheffing voor ons plezier hebben ingevoerd? Absoluut niet. Elke mogelijkheid om een oversubsidiëring of een taks naar beneden te halen, grijpen wij natuurlijk met beide handen. In die zin is de vraag of er misschien wel contact is geweest van ergens een mannetje bij Max Green met ergens een mannetje op het kabinet-Turtelboom, duidelijk zonder voorwerp.

Wat moeten we nu met die biomassa? Ik vind het heel belangrijk om te benadrukken dat het project in Gent, waar de groene schepenen trouwens ongeveer mee op het podium stonden te applaudisseren, iets helemaal anders is dan het project in Langerlo. En dat is nu net het project waar de regering het meest moeite mee heeft en de zwaarste engagementen op haar dak heeft gekregen.

Ik zal u zeggen wat het verschil is. Langerlo is inderdaad een oude kolencentrale, een oude oven waar ze nu wat biomassa in gaan flikkeren en dan opstoken. Dat zijn dan pellets die effectief van het andere eind van de wereld moeten komen. Bee is een heel ander verhaal. U hebt zelf kunnen lezen dat de heer Corten helemaal niet zo bevreesd is of in een kramp schiet of een brief moet schrijven aan zijn financier dat die zijn geld mag bijhouden, omdat hij het toch niet zal halen. Neen, ondanks de dalende energieprijzen kan hij toch een rendabel businessmodel naar voren brengen, omdat hij een heel andere brandstof gebruikt. Hij gebruikt namelijk geen pellets uit Canada, maar onkruid, invasieve gewassen uit Zuid-Afrika, waar de regering miljoenen euro's uittrekt voor de bestrijding van die gewassen, die de lokale habitat en plantengroei danig verstoren en een enorme impact hebben op landbouwmogelijkheden en dergelijke meer. Dat onkruid, dat bioafval gebruikt hij dus om de biocentrale in Gent te doen draaien. Twee derden van het materiaal dat daar gebruikt wordt, zou daar vandaan komen. Uiteraard gaat het nog altijd om een aantal kilometers, maar op zich denk ik dat het qua duurzaamheid toch een heel ander verhaal is.

Bovendien weet u ook dat de Bee-centrale in haar businesscase ondertussen volledig FSC-gecertificeerd (Forest Stewardship Council) is en dat er dus nergens niet-duurzame houtsoorten gebruikt zullen worden. We moeten dus duidelijk het kaf van het koren scheiden, collega Danen. Het heeft mij ook wel gestoord dat de heer Polfliet in zijn artikel plots te vuur en te zwaard alles wat biomassa was, wilde afbranden. Ik denk dat het niet oninteressant is om binnen de biomassa te kijken naar wie echt op zoek is naar een zowel economisch als ecologisch rendabel en zuiver project.

Minister, u was nogal fors in het zeggen dat biomassa niet echt een plaats heeft in een duurzame energiemix, maar ik denk toch dat het een interessante speler kan zijn in de transitie naar een 100 procent duurzame energieproductie. Nu moet er inderdaad nog een boot van Zuid-Afrika naar Gent varen om dat onkruid tot hier te brengen, dat is waar. In een ideale wereld willen we dat er ook uit, maar mijn prioriteit is vooralsnog toch om duurzame energieproductie te hebben, die het liefst ook economisch rendabel is, en daarnaast ook een kernuitstap te kunnen realiseren. Ik dacht dat we daar bondgenoten in waren, collega's.

Minister, u hebt heel pertinent gesteld dat u onder geen beding een verhoging van het subsidieniveau, dat decretaal is vastgelegd, vooropstelt. Dat is heel verstandig.

En stel dat Langerlo niet zou doorgaan, dan zou dat natuurlijk weer wat andere bijkomende uitdagingen met zich meebrengen, namelijk capaciteit die we verliezen, maar dan moeten we anderzijds ook wel kijken naar de goede biomassacentrales, die wel met een veel rendabeler niveau kunnen draaien, en kijken of daar nog ruimte voor is.

Ik zou zeggen, mijnheer Danen: maak u niet ongerust, er wordt niet gelobbyd om opnieuw een zonnepanelendebackle op ons dak te laten.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik merk wat hypocrisie in dit debat, in die zin dat alle zaken, zoals collega Schiltz ook zei, op één hoop worden gegooid: verschillende soorten installaties, verschillende soorten groene stroom. Ik hoor fracties er keihard voor pleiten, en terecht ook, om onze groenestroomdoelstellingen en onze klimaatdoelstellingen te realiseren. Wel, collega's, ik raad u aan om eens te gaan kijken naar de projecties die het VEA op dat vlak heeft gemaakt. Als we de biomassacentrales die door de vorige regering zijn gepland, straks niet zien draaien, betekent dat dat we, zelfs al verdubbelen we tegen 2020 de capaciteit van zon en wind die er vandaag staat, onze doelstellingen nog niet halen. Dat wil dus zeggen dat we voor een gigantische uitdaging staan. En ook die heeft een prijskaartje. Ik heb dat een tijdje terug eens opgevraagd bij minister Turtelboom, en dat is een zeer betrouwbare bron, zoals u allen weet.

Het gevaar bestaat dat Europa ons een boete van 8 miljoen euro oplegt als we onze groenestroomdoelstellingen niet halen. De jaarlijkse dwangsom zal 73 miljoen euro bedragen. Ik wil dat niet verhalen op de Vlaamse energieconsument en de Vlaamse belastingbetaler. Ik wil dat we onze groenestroomdoelstellingen halen, liefst op een duurzame manier. Biomassacentrales kunnen daarin een plaats hebben als een aantal voorwaarden zijn vervuld. Ik denk dan aan de duurzaamheid van de materialen die daarin worden verbruikt. Er zijn heel veel kleine biomassa-installaties die een positieve rol kunnen vervullen in onze materialenkringloop. De heer Schiltz heeft het verschil tussen Langerlo en Bee afdoende verwoord. De koppeling die moet worden gemaakt met groene warmte, naast de stroomproductie die uit die installaties komt, is voor ons erg belangrijk.

Minister, ik heb nog een vraag. Als die biomassa-installaties er komen, dan zorgt dat voor groenestroomvoorziening. Ze zorgen voor een stabiele energieproductie, in tegenstelling tot de fluctuerende zonne- en windenergiewinning. Er werd onderzocht of men die groenestroomvoorziening van biomassa-installaties ten dele moduleerbaar kan maken, zodat men kan inspelen op de wisselende productie van zonne- en windenergie. Hoe ver staat het daarmee? Houdt het VEA daarmee rekening in zijn berekeningen? Dat kan van belang zijn voor onze Vlaamse stroomvoorziening in haar geheel.

Minister Annemie Turtelboom: Er zijn hier veel zinnige zaken gezegd. Ik weet dat sommige partijen bedenkingen hebben bij de biomassa-installaties. U weet dat ik er een koele minnares van ben. Het is wel vreemd dat bepaalde partijen er koele minnaars van zijn, maar tegelijkertijd biomassa-energiewinning in hun capaciteitsberekeningen opnemen om belangenconflicten inzake Doel 1 en 2 in te roepen. Men spreekt op die manier met een gespleten tong. Dat terzijde.

Uw vraag, voorzitter, is de enige echte die hier in het debat is ingebracht. Wel, men is dat aan het onderzoeken. Voorts wil ik nog inhaken op wat de heer Danen zegt. Eigenlijk gaat het om een investeringsdossier. Het contract is in de vorige legislatuur afgesloten. Ik moet in dat verband geen contact opnemen. Het kan dat bedrijven met mijn administratie contact opnemen omdat er gegevens moeten worden uitgewisseld. Het gaat om investeringsdossiers, waarvan de beoordeling afhangt van pellet- of elektriciteitsprijzen. Ik hou me niet met elk individueel investeringsdossier bezig, tenzij een contract moet worden opgesteld en ondertekend. Zo niet, gaat dat

zijn gewone gang, zoals dat decretaal is bepaald. Ik kan u de contracten bezorgen, en dan zult u zien van wie de handtekeningen zijn die eronder staan. Ik heb er geen problemen mee om op dat punt alle openheid aan de dag te leggen.

Johan Danen (Groen): Ook ik vind dat er vandaag veel zinvolle dingen zijn gezegd. Toch wil ik enkele puntjes op de i zetten. Er is een verschil tussen Bee in Gent en Langerlo in Genk. Alleen al de materialenstroom is erg verschillend. De warmte die in Gent wordt geproduceerd, zal worden gevaloriseerd, en dat gaat niet op voor Genk. Dat is een gigantisch verschil. Ik stel me dus veel vragen over de centrale in Genk, en iets minder over die in Gent. Ik merk ook op dat onder impuls van de schepen van mijn partij in Gent de materialenstroom daar is verduurzaamd.

U zegt dat u zich niet met elk dossier wilt bezighouden. Ik begrijp dat. Maar dit is niet zomaar een dossier. Het is een van de grootste dossiers, en u zult ongeveer de helft van de opbrengsten van de 'Turteltaks' nodig hebben voor de financiering ervan. Het lijkt me dus logisch dat u zich daarmee bezighoudt. *(Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom)*

Het is mijn inschatting dat de centrale in Genk niet zal worden opgestart. Ik kies ook voor zonne- en windenergie, maar ook voor diepe geothermie. Vorige week kwam er in dat verband goed nieuws uit Limburg. Dat biedt kansen voor hernieuwbare energie, maar ook voor jobs. En het gaat dan om jobs voor mensen aan de onderkant én aan de bovenkant van de arbeidsmarkt. Ik pleit daar dus erg sterk voor.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het proefproject diepe geothermie in Mol – 912 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we kregen vorige week inderdaad goed nieuws over het proefproject op de Balmattsite van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Iedereen houdt nauwlettend in de gaten wat dat zal opbrengen. In het verleden zijn op basis van studies heel wat prognoses over de mogelijkheden van diepe geothermie uitgewerkt. Aan de hand van twee boorputten waarvan de eerste klaar is, willen wetenschappers daar een beter zicht op krijgen. Op het ogenblik dat in de streek een metershoge stoompluim zichtbaar werd, was het duidelijk dat de boring alvast een resultaat heeft opgeleverd. Een boring brengt natuurlijk ook een risico met zich mee. De vraag was wat men allemaal zou tegenkomen tot aan het punt waar men wou komen.

Geothermie is een mogelijkheid om op een CO₂-neutrale manier energie te winnen. Op die manier kan een belangrijke bijdrage worden geleverd aan de klimaatdoelstellingen van Vlaanderen. Nu de eerste proefboringen positieve resultaten lijken op te leveren, heb ik vragen over de verdere toekomst van geothermie. Minister, kunt u ons daarover iets meer vertellen? Er zijn al verschillende vragen over gesteld in de commissie. Ook het decreet Diepe Ondergrond zal een element zijn en uitgebreid worden besproken.

Minister, kunnen op basis van de eerste bevindingen al voorlopige conclusies worden getrokken in verband met de mogelijkheden van diepe geothermie? Wat

zou de energieopbrengst kunnen zijn, welk aandeel hernieuwbare energie komt hiermee overeen en welke CO₂-besparing zou de toepassing van diepe geothermie met zich mee kunnen brengen? Blijkt uit de eerste resultaten dat naast warmte-productie ook elektriciteitsproductie mogelijk is? In de commissie zei u eerder al dat in een project in principe de gezamenlijke productie van warmte en elektriciteit als een warmte-krachtkoppeling kan worden beschouwd. Voor de gerealiseerde warmte-krachtbesparing zouden dan warmte-krachtcertificaten kunnen worden toegekend. Kunt u dit ondertussen bevestigen? Waarom kan dit wel of niet? Hoe ziet u dit concreet? Welke stappen moeten hiervoor nog worden gezet om dit in de praktijk mogelijk te maken en welke timing is hieraan dan verbonden? Hebt u al weet over bijkomende diepe geothermieprojecten? Over welke projecten gaat het dan en welke timing is hieraan verbonden? In het verleden hebben we het al gehad over de mogelijke interesse van Janssen Pharmaceutica voor het project. Is er evolutie? Er was een vraag over het verzekeringssysteem, maar zijn er nog andere vragen bij u bekend? U vertelde ons eerder dat staatssteunrichtlijnen voor de toekomst vooropstellen dat alleen subsidieregelingen voor groene stroom worden aanvaard als die gebaseerd zijn op een tenderingsysteem. Er zou een tenderings-systeem voor hernieuwbare energieprojecten worden uitgetest. Is dit ondertussen gebeurd? Wat is de conclusie die hieruit getrokken kan worden?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Collega's, uiteraard geloof ik ook in diepe geothermie, alleen zit het nog in de studiefase. Als we de doelstellingen van 2020 willen halen, gebiedt de eerlijkheid om te zeggen dat we nog een aantal jaren in de ontwikkelingsfase zullen zijn. Die ontwikkelingsfase verloopt weliswaar zeer goed, maar zeggen hoeveel procent energie deze methode in 2020 zal opleveren, is bijzonder moeilijk. Dat is de reden waarom ik inzet op zon en wind, omdat je weet tegen welke prijs je welke capaciteit kunt realiseren. Het is een kwestie van plaatsen te vinden. De operationaliseerbaarheid van geothermie bevindt zich gewoon in een totaal andere fase.

Voor alle duidelijkheid: alle ministers maken heel wat budgetten vrij voor de projecten diepe geothermie, wat bewijst dat de Vlaamse Regering erin gelooft. Zowel collega Schauvliege, collega Muyters als ikzelf vinden het een heel mooi project omdat het een natuurlijke bron is die in de ondergrond zit en waarmee andere landen de voorbije jaren met oudere technologieën jarenlang winsten hebben geboekt. Ik woonde onlangs een interessant debat op een internationale conferentie bij. Iemand zei dat elk land met energietransitie bezig is maar dat een land dat altijd olie of gas heeft gehad, reserves heeft kunnen aanleggen om de transitie te financieren of te faciliteren, terwijl landen die geen natuurlijke grondstoffen hebben, de transitie ook moeten doen. Dat werd daar als een heel oneerlijke energieconcurrentie aangehaald, wat terecht is. Alleen al om die reden moeten we diepe geothermie warm omarmen.

VITO heeft op de Balmattsite inderdaad warm water aangeboord en voert sinds 20 januari verdere testen uit om te bepalen welk debiet en temperatuur deze bron zal opleveren. De volgende weken zullen de onderzoekers de gegevens van deze pompproef analyseren. De raad van bestuur van VITO zal de resultaten op 16 februari bespreken en VITO zal dan het verdere verloop van het diepebodewarmteproject op 19 februari 2016 bekendmaken tijdens een academische zitting.

We beschikken momenteel dus nog niet over de gegevens om af te leiden wat dit project betekent voor het potentieel voor warmte- en elektriciteitsproductie en of dit potentieel ook op een economisch haalbare manier kan worden benut. In elk geval zal de elektriciteitsproductie pas in een latere fase kunnen worden gerealiseerd.

Wat betreft de ondersteuning van aardwarmte, heeft de Vlaamse Regering gekozen voor investeringssteun in plaats van een groenestroomwarmte-krachtcertificaat. Een

investeringssteun is duidelijk. Je weet wat je op een bepaald moment geeft aan een project. Bij contracten die heel lang lopen, weet je nooit hoe het evolueert en dat geeft geen transparantie. Ik ben een grote voorstander van investeringssteun omdat je dan ook op een bepaald moment maatschappelijk bepaalt wat een project je waard is. We hebben daarvoor op 17 juli 2015 het wijzigingsbesluit wat betreft de steunregelingen voor nuttige groene warmte aangepast en uitgebreid. Hierdoor werd onder andere de steun opengetrokken naar projecten voor groene warmte uit diepe geothermie.

Daarnaast worden warmtenetten die aangesloten zijn op een installatie voor de productie van groene warmte of voor de benutting van restwarmte, ondersteund zodra het warmtenet gevoed wordt met minstens 50 procent hernieuwbare energiebronnen of 50 procent restwarmte.

Naast het project van VITO op de Balmattsite onderzoekt ook Janssen Pharmaceutica diepe boringen op hun site. Het gaat dan over boringen die tot 2,5 of 3,5 kilometer diep gaan. In het eerste geval gaat het alleen over warmte, in het andere geval, boven de 100 graden Celsius is er ook sprake van elektriciteit.

In het kader van het Fast Lane-project voor windenergie is een onderzoek naar de mogelijkheden voor tendering in uitvoering. Volgens de huidige planning wordt het eindrapport in de loop van de maand februari opgeleverd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik weet dat deze regering het verhaal van diepe geothermie goed probeert op te volgen. Wanneer de resultaten van de onderzoeken positief zijn, dan moeten we daar zeker verder op kunnen inzetten. Ik besef ook heel goed dat we vandaag nog in de onderzoeksfase zitten. Het is echter van belang om al tijdens het onderzoek vooruit te kijken. Zo kunnen we al nagaan hoe we voor een goede ontwikkeling en uitrol kunnen zorgen. Het kan niet de bedoeling zijn dat de overheid pas begint met de uitrol en de ontwikkeling wanneer de resultaten bekend zijn. Dan zouden we immers voorbijgestoken kunnen worden. Dat hebben we in het verleden al meegemaakt in het dossier over de hernieuwbare energie. Ik wil het onderzoek dan ook goed opvolgen en nagaan wat de overheid al kan doen.

Ik begrijp dat we moeten wachten tot 19 februari. Dan krijgen we mogelijk meer informatie over de effectieve resultaten.

Minister, u hebt in het verleden verwezen naar eventuele mogelijkheden voor warmte-krachtcertificaten. In juli is de keuze gemaakt om de investeringssteun voor groene warmte uit te breiden. Moet ik daaruit afleiden dat de warmte-krachtcertificaten een optie vormen waarop niet langer wordt ingezet? Wordt die piste volledig verlaten? In het verleden werd daar immers naar verwezen. Ik vraag me dan ook af of investeringssteun voldoende is voor de toekomstige uitrol voor diepe geothermie. Is dat een definitieve lijn die nu is getrokken of is dat in de toekomst nog bespreekbaar?

Wat het tenderingsstelsel betreft, heb ik begrepen dat ik nog even geduld moet oefenen voor de studie wordt opgeleverd. Ik kijk samen met u uit naar de resultaten daarvan.

Minister, u hebt ook verwezen naar het project van Janssen Pharmaceutica, waar de zaak nog verder wordt onderzocht. Ik heb het daarnet ook gehad over het verzekeringssysteem. Vraag is immers hoe we aan risicodekking kunnen doen. Hebt u daar al meer nieuws over? U zou immers vergelijkingen maken tussen buitenlandse systemen. Wat is daar de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, we zullen effectief moeten wachten op de raad van bestuur of op de academische zitting van 19 februari voor de resultaten van de toch wel positieve test die wel wat verwachtingen heeft geschapen. Die verwachtingen worden bevestigd wanneer het gaat over aardwarmte. Het project is ruimer dan enkel energie opwekken, het heeft ook belang voor de jobs in de regio en het bereiken van de klimaatdoelstellingen, al is dat dan na 2020.

Ik sluit me aan bij mevrouw Rombouts dat de Vlaamse overheid zich moet voorbereiden op de eventuele uitrol van het project. Iedereen in de regio hoopt daarop.

We wachten al een poos op het decreet Diepe Ondergrond. Het is belangrijk voor VITO dat ze het kenniscentrum kan behouden. Maar zegt u nu eigenlijk dat er behalve de investeringssteun geen andere financiële incentives kunnen komen voor deze economisch toch wel belangrijke activiteit?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik verwacht ook veel van de diepe geothermie, maar ik wil ook vragen dat de overheid proactief optreedt. Zo moet zij in de ruimtelijke ordening en in andere beleidsaspecten rekening houden met mogelijke ontwikkelingen op het vlak van geothermie. Ik denk dan aan warmtenetten. Wanneer die niet op tijd worden ingepland, dan is de vogel gaan vliegen. Ik wil dan ook een warm pleidooi houden om daar heel voorzichtig maar wel proactief mee om te gaan.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Op dit moment zegt men dat men geen steun nodig zal hebben. De resultaten van de proefboringen moeten echter weergeven wat de capaciteiten zijn die worden opgediept en wat de impact daarvan is. We moeten eerst die resultaten afwachten. Dat betekent echter niet dat ik iets uitsluit. Het is heel moeilijk om daar nu een antwoord op te geven. Misschien hebben ze niets nodig – dat is de stelling op dit moment – misschien een heel klein beetje of misschien heel veel. Dan moet het maatschappelijk debat worden gevoerd of het dat waard is. Het debat dat we daar nu over zouden voeren, zou een debat in het luchtledige zijn. Het enige dat ik kan zeggen, is dat ze de proefboring hebben gedaan en dat de resultaten daarvan nu worden geanalyseerd. Die worden dan voorgelegd aan de raad van bestuur en op 19 februari aan iedereen.

We moeten dat eerst afwachten en kijken welke capaciteit er wordt opgediept. Water van 10 graden meer of minder, maakt een heel groot verschil op het vlak van rendement.

Minister Schauvliege is heel proactief bezig met dit dossier op vlak van ruimtelijke ordening.

In verband met de verzekering ben ik met minister Muyters een concept aan het uitwerken. We zijn ook daarmee bezig en laten het niet liggen.

Het belangrijkste is om op basis van de proefboringen het potentieel aan elektriciteitsopwekking voor de regio en Vlaanderen in kaart te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik ben blij dat u extra duidt welke instrumenten in de toekomst nog zullen worden ingezet. Uit de resultaten zal blijken wat nodig is en welke businessmodellen er voorgelegd worden en welke uitrolmodellen er op tafel komen. Ik verwacht dat dit debat ook in het parlement nauwgezet wordt opgevolgd. Op het moment dat we de resultaten van de academische zitting hebben, is het misschien ook interessant om tussentijds alle

zaken die lopende zijn vanuit de regering, samen te brengen om een volledig overzicht te krijgen. Zo kunnen we op een juiste manier keuzes maken voor de toekomstige uitrol.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.